

לקט מדברי פוסקי דורנו שליט"א (לפי הסדר שהגיעו לידנו)

מה שכתבו בביטול ה"תקנה" החדשה; לחייב את הנתבע להציע יותר מבי"ד אחד

הגה"צ מוה"ר הנינה אברהם ליימנער שליט"א, אב"ד ור"מ בנין דוד, ברוקלין ניו יארק;

דבר פשוט. שאם הנתבע מציע ומסכים לילך לאיזה בי"ד שהוא, אין רשות לשום בי"ד להוציא עליו "כתב סירוב".
ופשיטא שאין יכולים ליתן להתובע רשות לילך לערכאות, ואם יתנו דבריהם במילים ומבטלים, והתובע יחוש לעצמו מחומר האיסור, והדבר פשוט, וכבר ביארתי במקו"א באריכות מדברי הפוסקים, שהתובע הולך אחר הנתבע.

הגה"צ מוה"ר חיים יוסף דוד ווייס שליט"א, דומ"ץ יטב לב דסאטמאר אנטווערפן;

ע"ד אשר חדשים באו ותיקנו, שעל הנתבע להציע לכה"פ ג' בתי דינים שאצלם יהא מוכן להתדיין, וכשלא יציע רק א' או ב', ידונו אותו כמסרב. מעולם לא שמעתי על תקנה זו, והב"ל יפצה פיהם, שזה נגד כל הפוסקים, ועל החדשות אנו מצטערים, ויפה כתב הגה"צ מקאשוי שליט"א על חדשים אשר לא שערום אבותינו, ואף כשהייתי בצוותא אתמול עם הגאון הדומ"ץ מהור"ר ישראל חיים מנשה פריעדמאן שליט"א, והראיתי לו הדברים והסכים לזה במילואה.

הגה"צ מוה"ר שבתי וויגדער שליט"א, אבדק"ק אמרי יצחק, בית שמש;

התשובה של הגאון האדיר מקאשוי (לרפו"ש) שליט"א אין לפקפק בדבריו, כי הוא אמת לאמיתה של תורה. מה נאמר ומה נדבר מהחורבן הנורא שבימינו בעניני דיינות ודיני תורה מהבתי דינים, ומהיוקר יאמיר שעלה למעלה ראש, שיש מקום לומר שיש בו משום איסור גזל כמו שכתב הג' ר' ישראל יעקב פישער שליט"א בתשובותיו, למעשה אני מסכים בדרך כלל עם כל הסיכום של כת"ד. אמנם לענין הטוענים המקצועיים ודיינים שמנהלים ד"ת עמהם, לא כתב כת"ד הרשעות שיש בזה כמו שהיה צריך, הן מצד הדיינים והן מצד הטוענים, והם בכלל דברי חז"ל אם ראת דור שפועניות באות עליו צא וברוק בדיני ישראל.

הגה"צ מוה"ר משה זאב זארגער שליט"א, רב ומו"ץ בעדה החרדית ירושלים;

ע"ד אשר זה רבות בשנים שהקול נשמע אודות הבתי דינים בארצם שלוקחים שכר מוגזם משני הכע"ד בעבור דין תורה, וקשה גזל הנאכל, (אין כוונתי לשום רב מסויים חלילה כי אינו מכירם ואינו יודע ורוצה לדעת שמותיהם וכבודם במקומם מונח), ובי"ה שנתייסד בי"ד מרבנים מובהקים שנוטלים שכר מועט סך קצוב וקבוע, ואינם מרשים את הטוענים היקרים בבתי דיניהם, אבל בראות הדיינים הישנים שיגזלו טרף מפיהם, המציאו תקנה חדשה שצריך להיות דוקא בי"ד המרוצה לשני הצדדים, שברור שא"א, שהרי הדיינים האלו יסיתו את התובע (שרוצה דוקא במוען היקר שלו שיודע להטות הדין כחפצו), שלא יסכים לבי"ד אחר, או שהנתבע חייב להציע לו כמה בתי דין ולא בי"ד אחד, ואם לא, יוציאו עליו סירוב.

ופשוט שכיון שהם נוגעים בדבר שבשבילם נתקן כ"ז אין בדבריהם ממש, הנשמע שיתקנו תקנה חדשה הנוגע להם עצמם והרי דין ברור שר הנור מוציאים מבי"ד של אותה העיר, ואפי' למש"כ האחרונים, הרי אין זה נוגע לבתי דינים אלו שלא קיבלו אותם אף אחד, ומה להם לתקן תקנות שיהי להם להנאתם, והדבר פשוט שהתובע הולך אחר הנתבע, וכמ"ש זקן הרבנים הגאב"ד דק"ק קאשוי שליט"א לאו"ש, עד שרק בדרונו העני כדעת היה הכרח להאריך בזה. והדבר ברור שאין שום מקום כפיה על הנתבע אם רצונו ללכת לבי"ד כשר שאינם נוטלים יותר מהראוי, וזכות הרבים בימינם.

ובכה"ג שהוצאות מרובות הרבה מאוד יותר מהמותר, נראה לכאורה שלכל הדיעות יש לכופ גם את הנתבע שלא יתחמק שרוצה ללכת דוקא לבתי דין היקרים, והגם שנפשט הלכה שהתובע הולך אחר הנתבע גם אם הבי"ד של התובע גדול יותר מהבי"ד של הנתבע, אבל זהו באופן שאין הנתבע מטיל עליו הוצאות יתרות, אבל אם ע"י שהולך לבי"ד זה הוא מוכרח לקחת מוען יקר ולהוציא הוצאות, הדעת נוטה דבכה"ג יפכה התובע את הנתבע ללכת לבי"ד שאינו עולה לו רק הוצאות רגילות שנהוג בכל העולם, וי"ל שבי"ד כזה שאינו פושט את עור הבע"ד, נקרא "גדול" יותר, כיון שאינם חשודים כ"כ שדעתם משוחד כמו בבתי דין היקרים, ואין בי"ד "גדול" רק כמה שהוא גדול בחכמה, אלא מה שהוא לתועלת שיצא הדין לאור, דע"ז אחו"ל "הלך אחר בי"ד יפה", וברור שבי"ד כזה נקרא "גדול" יותר מבתי דינים אלו.

הגה"צ מוה"ר שלמה שווייצער שליט"א, אב"ד קהל דרכי נועם, מאנסי ניו יארק;

הנה כבר הורה זקן הגאון מקאשוי שליט"א מדברי הפוסקים דיד הנתבע על העליונה, ובודאי רבזה שהנתבע צריך להציע להתובע ג' בתי דינים לבחור, והנתבע צריך לילך לא' מבתי דינים שבחר התובע, נמצא שהנתבע הולך אחר התובע, היפך דברי הפוסקים. ובודאי אם הנתבע רוצה לבוא לאיזה בי"ד שהוא, אינו סרבן, והבי"ד שמוציאים עליו כתב סירוב ומתירים לילך לערכאות, הם חוטאים ומחטאים בכפליים, בעוון החמור של הוצאת שם רע שאין לו מחילה עולמית, ובעוון החמור של היתר ערכאות, המא חמור שבין אדם למקום שיש חילול השם ותורתו, שג"כ אין לו מחילה אפילו ביו"כ, והחייב על רבנים כבזה למחות על ביטול הסירוב ובאזהרה להתובע לא ללכת לערכאות כי אין ממש בהיתר כזה.

הגה"צ מוה"ר נח אייזיק אהלבוים שליט"א, אב"ד דקהל נחלת יצחק ד'הומנא, קיו גארדענס הילס ניו יארק;

הנני בזה להצטרף בצירופא דרבנן, בדבר ה"תקנה החדשה" שעל הנתבע להציע לכה"פ ג' בתי דינים שאצלם מוכן להתדיין, וכשלא יציע, ידונו אותו כ"מסרב", תמה תמה אני אקרא, דזה נגד כל דברי הפוסקים שמפיהם אנו חיים, ודבר פשוט הוא, שאם הנתבע רוצה לילך לאיזה בי"ד שהוא, אין רשות לשום בי"ד להוציא עליו "כתב סירוב", והבי"ד שמוציאים עליו כתב סירוב, או מתירים לילך לערכאות, יחוש לעצמם שחוטאים בנפשותם בעוונות חמורים של "הוצאת שם רע", ו"הלכנת פנים ברבים", ובעוון החמור של היתר "ערכאות", ואין להאריך יותר בדבר פשוט שהתובע הולך אחר הנתבע.